

Впровадження в ринковий оборот «Одінов» відбуватиметься за допомогою карт і девайсів з електронним цифровим підписом.

Цифровий світ ставати ближче і головне, щоб цифрова складова нашого життя була надійно захищена. Оптимістично, що разом з технологіями в Україну приходять і інвестиції. Це хороша ознака – ознака прогресу і майстерності.

1. *Подружиться с блокчейном и криптовалютами: как развивается финтех-индустрия, рассказали эксперты на Blockchain & Bitcoin Conference Kyiv. Пост-релиз 2018.* URL: <https://kiev.bc.events/ru/post-release-2018>

2. *У США стрімко зростають інвестиції в блокчейн-дослідження.* URL: <https://minfin.com.ua/2018/08/05/34474872/>.

3. Усенко А. *Перспективы blockchain для бизнеса и украинской экономики.* URL: <https://home.kpmg.com/ua/ru/home/media/press-releases/2018/06/perspektivi-blockchain-dlya-biznesa-i-ukrainskoi-ekonomiki.html>.

4. *Пресс-служба* *Еврокомиссии.* URL: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/area/press_ru.

5. Ющенко Н.Л. (2018). *Блокчейн-технології в посиленні технологічного потенціалу України.* Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку в умовах інституційних перетворень глобального середовища: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 28-29 вересня 2018 р.). Одеса: ОНУ. С. 188-190.

Summary. The article analyzes new phenomena in the world economy (Internet trade and blockchain) from the point of view of strengthening various types of network interactions of people in the global market. These phenomena are based on digital communication systems, but the consequences of new forms of communication are much broader than simply lowering the price and speeding up the transmission of messages.

Key words: *information, communications, Internet technologies*

ІНТЕГРОВАНІЙ УРОК ЯК ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Р. Мельникова

*кандидат філологічних наук, доцент
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

Анотація: *В статті зазначається, що концепцію «Нової української школи» побудовано на дитиноцентричному підході, тобто в центрі освітнього процесу – учні, їхні очікування та потреби, інтереси й життєві пріоритети, які формуються в результаті усвідомлення ціннісних категорій життя. Тому школа майбутнього в Україні мислиться як дитиноцентрична, в якій учителі, батьки й учні перебувають у партнерських взаємостосунках. Щоб навчання було цікавим, щоб воно надихало дітей на творчість, критичне і креативне мислення, важливо, аби освітній процес відповідав емоціям та очікуванням молоді.*

У статті розглянуто проблему стрімкого падіння інтересу учнів до навчання. На цю тенденцію, що з'явилася в школі ще в середині 70-х років ХХ століття, педагогіка відреагувала нестандартними уроками, які являють собою механізм, орієнтований на якість інформації, а не на її кількість. Метою цього механізму є як гармонійний розвиток особистості, так і надання оптимальних умов для цього розвитку. Головне завдання нестандартних уроків – пробудження інтересу до навчання. Зазначається, що інтегровані уроки ставлять за мету спресувати споріднений матеріал декількох навчальних предметів навколо однієї теми. Підкреслюється, що такі уроки характеризуються високою інформативністю, фундаментальністю, різноплановістю. Учні розглядають певне явище з різних боків у межах не одного, а кількох наук, при цьому підвищують і поглиблюють рівень власних знань, формують таку систему знань, яка відповідала б актуальним і перспективним потребам особистості, суспільства, держави.

Ключові слова: урок, нетрадиційний урок, інтегрований урок, міжпредметні зв'язки, міжпредметна інтеграція.

Сучасні тенденції розвитку суспільства, процеси демократизації і гуманізації в Україні ХХІ століття зумовлюють істотні зміни змісту й організації системи освіти, яка спрямована на формування цілісної особистості з гнучким розумом, швидкою реакцією на все нове, з розвиненими потребами подальшого пізнання і самостійних дій, добрими орієнтувальними навичками в суспільному середовищі.

«...школа майбутнього в Україні мислиться передусім як дитиноцентрична, у якій учителі, батьки й учні перебувають у партнерських взаєностосунках. Щоб навчання було цікавим, щоб воно надихало дітей на творчість, критичне і креативне мислення, важливо, аби освітній процес відповідав емоціям та очікуванням молоді» [1, с. 2].

Педагогіка співробітництва найбільше відповідає принципам гуманізації та демократизації освіти, активізує пізнавальну діяльність школярів, забезпечує партнерство вчителя й учня, допомагає розв'язати суспільно та особистісно найважливіші навчальні й життєві проблеми. За такого підходу учень є співавтором уроку, а завдання вчителя полягає в тому, щоб виявити індивідуальні здібності й нахили дітей, створити сприятливі умови для подальшого розвитку їх.

На сучасному етапі модернізації освіти в Україні проблема інтеграції навчання й виховання важлива як для теорії, так і для практики. Її актуальність зумовлена значними змінами в сфері науки й виробництва, новими соціальними запитами.

Перспективним у формуванні національно свідомої, духовно багатой мовної особистості є особистісно зорієнтоване навчання української мови, яке відкриває широкі можливості для утвердження творчого підходу до всебічного й гармонійного розвитку, реалізації інтелектуальних і креативних здібностей кожного учня, який є активним співтворцем навчального процесу. Усе це

передбачає переорієнтацію свідомості і роботи вчителя на педагогіку співробітництва, при цьому діяльність учителя має бути організована не за принципом інформаційного повідомлення від суб'єкта до об'єкта у формі монологічного мовлення, а у вигляді діалогу (полілогу).

Основною формою навчання в загальноосвітній школі є урок, але, як показує аналіз науково-методичної літератури, досвід передових і творчих учителів-практиків, ця форма навчання в сучасній школі все більше набуває рис нестандартності. **Нестандартний урок** – урок, що має довільну структуру, не відповідає стандартним типам. Такому уроку притаманна оригінальність, незвичність, підвищена емоційність. Нестандартні уроки чергуються з уроками різних типів, вимагають особливої попередньої підготовки [2, с. 127]. Можливості нестандартних уроків значні:

- вони є засобом формування пізнавальної діяльності школярів;
- засобом активізації учнів у процесі навчальної роботи;
- одним із способів стимулювання й розвитку інтересу до навчання.

Водночас вони мають реалізовувати навчальні, розвивальні й виховні завдання, які ставляться перед учнем на кожному уроці. На думку науковців, сутність нестандартного уроку полягає в такій структурі змісту і форми, яка викликала насамперед інтерес учнів і сприяла б їх ефективному розвитку й вихованню. Нестандартні уроки мають певні особливості:

- учні, спираючись на здобуті знання, у процесі самостійної діяльності опановують нові;
- вчаться застосовувати ці знання на практиці;
- займаються конструюванням і розв'язанням таких ситуацій, які вимагають від них творчого підходу, самостійності й відповідного емоційного стану.

Специфіка нестандартних організаційних форм навчання української мови спричинила розроблення технологій проведення таких уроків і поділ їх на певні види. Сучасна педагогіка налічує чимало таких класифікацій, розроблення яких здійснювали вітчизняні й російські вчені (Н. П. Волкова, С. В. Кульневич, Т. П. Лакоценина, М. М. Фіцула та ін.). С. В. Кульневич і Т. П. Лакоценина пропонують класифікацію на основі застосованих методів і форм проведення нестандартних уроків: 1) уроки зі зміненими засобами; 2) уроки, що спираються на фантазію; 3) імітують які-небудь заняття або види праці; 4) з ігровою змагальною основою; 5) передбачають трансформацію стандартних засобів організації [3]. До нестандартних уроків М. М. Фіцула відносить інтегровані, між-предметні, театралізовані, сугестопедичні, уроки з різновіковим складом учнів та інші [4, с. 170]. Ураховуючи вид навчально-виховної діяльності, нетрадиційні уроки можна поділити на: інтегровані уроки, уроки у формі змагання, уроки з перенесенням традиційних форм позакласної роботи; уроки, що імітують публічні форми спілкування; уроки, що імітують діяльність установ і організацій; уроки із застосуванням фантазій; уроки на основі нетрадиційної організації навчального матеріалу [5, с. 11].

Усі названі класифікації заслуговують належної уваги і вивчення, мають право на життя, адже займають певне місце в лінгводидактиці, виконують свою роль у впровадженні нетрадиційних форм навчання у практику сучасної школи. Серед нестандартних форм організації навчання української мови в умовах сучасної загальної освіти чільне місце займають інтегровані уроки. Інтеграція в перекладі з латинської мови означає відновлення, заповнення – це «процес зближення і зв'язку певних частин, елементів, об'єднання їх в одне ціле. Вперше термін «інтеграція» у науковому обігу з'явився у 1857 році в результаті досліджень англійського вченого Г.Спенсера й означав механічне об'єднання й комбінацію роз'єднаних елементів. З часом термін набув поширення у різних науках, зокрема був упроваджений у наукову термінологію філософії, соціології, психології, педагогіки, лінгводидактики та ін. [5, с. 11].

Саме інтеграція словесної творчості з різними видами діяльності дитини (грою, спілкуванням з природою, музикою, образотворчим мистецтвом) уможлиблює оволодіння граматичними вміннями й правописними навичками через розв'язання мовленнєвих завдань; дає змогу самостійно обирати опорні знання з різних предметів відповідно до суб'єктивного досвіду, набутого у процесі попереднього навчання, і ширшої взаємодії з довкіллям. Характеризуючи інтеграцію в аспекті дидактики, слід зазначити, що інтегроване навчання – явище не нове в методиці, відоме ще з часів К.Д.Ушинського, якому за допомогою інтеграції письма та читання вдалося створити аналітико – системний метод навчання грамоти [5, с. 11]. Сучасна наука трактує інтегроване навчання як таке, «що ґрунтується на поєднанні знань, здобутих з різних навчальних предметів, яке допомагає сприймати навколишній світ як єдине і неподільне ціле» [6, с. 99]. У другій половині ХХ століття в педагогіці поняття «інтеграція» приходять на зміну поняттю «міжпредметні зв'язки».

Практика проведення інтегрованих уроків є одним із напрямів сучасного оновлення уроків у загальноосвітній школі. **Інтегрований урок** – це урок, на якому вивчають складні питання, що є предметом розгляду кількох навчальних дисциплін, наприклад, мови й літератури; мови й історії; мови, літератури й образотворчого мистецтва; меншою мірою – мови й математики, мови й географії [2, с. 61]. Інтегровані уроки ставлять за мету спресувати споріднений матеріал декількох навчальних предметів навколо однієї теми, характеризуються високою інформативністю, фундаментальністю, різноплановістю. Діти розглядають явище, поняття з різних боків у межах не одного, а кількох наук, при цьому підвищують і поглиблюють рівень власних знань, формують таку систему знань, яка відповідала б актуальним і перспективним потребам особистості, суспільства, держави.

Структура інтегрованих уроків може бути різною, вона залежить від специфіки матеріалу, що інтегрується, і зумовлюється поставленими цілями і завданнями: чи то повторення навчального матеріалу, його закріплення, чи то набуття умінь і навичок, засвоєння нових понять, закономірностей, або ж прагне до реалізації декількох дидактичних завдань, що є в інтегрованому уроці.

Різновидом інтегрованого уроку є **бінарні уроки** (з латинської мови – подвійний) – «уроки, які готують і проводять декілька вчителів, об'єднуючи за змістом в одному часовому просторі вивчення двох предметів (мову і математику, мову й географію та ін.) здебільшого з метою зміцнення знань, умінь і навичок» [5, с. 12]. Їх мета – вивчення предметів на більш високому рівні системності знань; розвиток співробітництва вчителів; формування в учнів переконання в зв'язності предметів, цілісного світогляду про навколишній світ; забезпечення творчої атмосфери на уроці, виявлення здібностей учнів; формування навичок самостійної роботи із джерелами інформації, додатковою довідковою літературою; підвищення інтересу до виучуваного матеріалу; формування здатності застосовувати здобуті знання й набуті вміння й навички в різноманітних життєвих ситуаціях, тобто будувати навчально-виховний процес на основі компетентнісного підходу. Технологія й організація бінарних уроків – складна й кропітка праця, що потребує співпраці вчителя-словесника і вчителя, який веде інший предмет; їхньої злагодженої роботи, що відображає сучасні тенденції до інтеграції навчальних дисциплін; наявності спільної для двох предметів мети уроку тощо.

Таким чином, можна зробити висновок, що питання інтегрованих уроків є актуальним, оскільки такий вид нестандартної організації навчання української мови займає певне місце у дидактичній класифікації уроків мови й відображає сучасні гуманістичні тенденції розвитку української лінгводидактики, пов'язані з інтеграційними процесами в світі, які характеризуються розвитком єдиного світового інформаційно-освітнього простору. Інтегровані уроки є потужним стимулятором розумової діяльності учнів, у результаті якої в них з'являється потреба зіставляти, порівнювати, шукати зв'язки між предметами і явищами тощо.

1. Дроздовський Д. (2018). *Виклики й перспективи реформування сучасної освіти в Україні*. Дивослово. № 1. С. 2-6.
2. Пентилюк М. І. (2003). *Словник-довідник з української лінгводидактики*. К.: Ленвіт. 148 с.
3. Кульневич С. В., Лакоценин Т. П. (2005). *Современный урок*. Ростов-на-Дону: Учитель. 516 с.
4. Фіцула М. М. (2008). *Педагогіка*. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 232 с.
5. Кучеренко І. (2011). *Інтегровані уроки як вид нестандартної організаційної форми навчання української мови*. Українська мова і література в школі. № 3. С. 10-14.
6. Захлюпана Н. М., Кочан І. М. (2002). *Словник-довідник з методики викладання української мови*. Львів. 250 с

Summary. *The article states that the concept of the «New Ukrainian School» is based on the child-centered approach, that is, in the center of the educational process - the pupils, their expectations and needs, interests and life priorities, which are*

formed as a result of awareness of the value categories of life. Therefore, the school of the future in Ukraine is thought to be primarily child-centered, in which teachers, parents and pupils are in partner relationships. In order to make learning interesting, so it inspired children to creativity, critical and creative thinking, it is important that the educational process meets the emotions and expectations of young people.

The article deals with the problem of the rapid decline of interest in learning. In this trend, which appeared in school back in the mid 70-ies of XX century, education has responded unconventional lessons, which are a mechanism that focuses on the quality of information rather than its quantity. The aim of this mechanism is as harmonious development of the individual and provide optimal conditions for this development. The main objective of unusual lessons – is awakening interest of pupils to learn. It is noted that the integrated lessons aim to constrict the related material of several educational subjects around one topic. It is emphasized that such lessons are characterized by high informativeness, fundamentality, versatility. Pupils consider a certain phenomenon from different points of view within the limits of not one, but several sciences, thus increasing and deepening the level of their own knowledge, forming a system of knowledge that corresponds to the actual and perspective needs of the individual, society, and the state.

Key words: *lesson, non-traditional lesson, integrated lesson, interdisciplinary connections, interdisciplinary integration.*

**УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТА
ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ
ПІД ЧАС ПЕРЕДПЛАНОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ**

М. Меркулов

*доктор економічних наук, доцент
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

Ю. Байлюк

*магістрант
Одеський національний політехнічний університет*

Анотація. *Проведена за міжнародною методикою фінансова оцінка економічної ефективності інноваційно-інвестиційних проектів на промисловому підприємстві. Визначені основні вимоги до розробки попереднього бізнес-плану проекту та його фінансового планування в цілому.*